

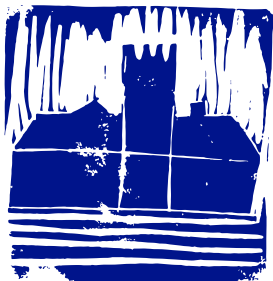
SPACEREM PRZEZ SULEJÓWEK

Poznaj
bohaterki
Sulejówka

#IdęPoSul

3 **Helena Paderewska (1856-1934)** – działaczka społeczna, przewodnicząca Polskiego Czerwonego Krzyża. Wspierała samoorganizację i samopomoc polskich kobiet. Po I wojnie zakupiła z mężem Ignacym willę Białynia w Sulejówku (ul. I. Paderewskiego 77). Później utworzyła tam Ognisko Helin opiekujące się samotnymi i starszymi kobietami należącymi do inteligencji (nauczycielkami, literatkami).

4 **Siostry Grabskie** – córki polityka Stanisława

5 Grabskiego, który po II wojnie zamieszkał z rodziną w majątku po Karolu Albrechcie (Osada Zochna, ul. Stanisława Grabskiego 6). Anna

6 Grabska (1919-2012) była cenioną rzeźbiarką, jej płaskorzeźbę ukazującą Maryję Matkę Kościoła można oglądać w kaplicy kościoła parafialnego w Sulejówku (ul. Żeromskiego 18). Stanisława (1922-2008) była teolożką i malarką. Wiele jej obrazów przedstawia życie mieszkańców Sulejówka. Grabskie przekazały miastu część swojej działki na potrzeby szkolne. W liceum im. Paderewskiego (ul. Paderewskiego 29) mieści się Izba Pamięci Rodziny Grabskich.

7 **Dyaskora Wojnikonis** – społeczniczka,

nauczycielka. W latach 20. XX w. mieszkała w Sulejówku (w domu przy obecnej ul. Dworcowej 67) ze swoim ojcem i siostrą Ireną Maćkow, uznaną prawniczką. Znała języki obce (łacińską, angielski, niemiecki, francuski) i pomagała miejscowej młodzieży w nauce, udostępniała jej też swoją bibliotekę. Angażowała się w sprawy lokalne, działała w Stowarzyszeniu Przyjaciół Sulejówka, a w czasie II wojny pomagała potrzebującym.

8**Rena Rolska**

(ur. w 1932) –

gwiazda polskiej piosenki lat 50. i 60. Występowała w kabarecie Dreszczowiec wraz z Wojciechem Młynarskim i swoim mężem Marianem Jonkajtysem.

W 1981 zakończyła karierę estradową. W latach 1987-2000 mieszkała z rodziną w Sulejówku, na rogu Osiedlowej i Idzikowskiego. Zajmowała się inkrustacją w drewnie, tworzyła ikony, portrety znanych Polaków i pejzaże.

9**Jolanta Knap**

(ur. w 1963) –

malarka, pisarka,

pedagożka, animatorka kultury. Tworzyła Prywatne Gimnazjum im. Zofii i Jędrzeja Moraczewskich w Sulejówku.

W latach 2010-2020 prowadziła Atelier –

pracownię sztuk wszelkich przy ul. Żeromskiego 28, w którym zorganizowała ponad 40 wystaw, spotkań autorskich, teatralnych i filozoficznych.

10**Joanna Beata Wyrostkiewicz-Wasilka**

(ur. w 1988) – rzeźbiarka i malarka, w 2018

założyła prywatne

Muzeum Artystów Polskich przy ul. Żeromskiego 19 w Sulejówku – w ogrodzie na jego terenie można zobaczyć jej różne prace rzeźbiarskie. Swoją twórczość artystka prezentuje na wielu wystawach zbiorowych i indywidualnych.

11 **Zgromadzenie Sióstr Wspomożycielek Dusz Czystcowych** – zakon działa w Sulejówku od 1934. Jego członkinie noszą świecki strój. Od początku angażowały się w działalność na rzecz ludności Sulejówka, zwłaszcza po II wojnie, kiedy lokalne potrzeby były coraz większe. Szyły dla mieszkańców i mieszanek pościel i odzież, prowadziły kursy krawieckie, opiekowały się chorymi, dbały też o katechezę i spotkania modlitewne. Dom zgromadzenia znajduje się przy ul. Poprzecznej 1.

12 **Irmina Matyjasek-Jałowiecka** (ur. w 1935) – pisarka i popularyzatorka Sulejówka. Napisała 3-tomowe dzieło „Historia mojego miasta. Sulejówek”, w którym przedstawiła dzieje miejscowości z perspektywy różnych mieszkańców. Wychowała się w domu letniskowym, który po I wojnie wybudowali jej dziadkowie Gruszczyńscy – znani w okolicy stolarze. Dom znajdował się przy obecnej ul. Klonowej 17.

Sulejówek wielu kojarzy się z Piłsudskim, Paderewskim i Moraczewskim. Ale za historią tego miejsca stoją nie tylko mężczyźni. Kobiety w co najmniej równej mierze odcisnęły piętno na jego rozwoju, niesłusznie pozostając w cieniu przywódców politycznych, mężów, ojców. Miały – i wciąż mają – duży wkład w rozkwit społeczny, kulturalny, oświatowy i duchowy miejscowości. Podążaj śladami dawnych i współczesnych sulejówczanek i przywróć należne im miejsce w dziejach miasta.

1 Aleksandra Piłsudska (1882-1963) – działaczka niepodległościowa, społeczniczka. Służyła w Legionach Polskich, należała do PPS i POW.

Po I wojnie wspierała zakład dla sierot, organizowała przedszkola i szkoły powszechne dla rodzin wojskowych, pomagała najbardziej potrzebującym mieszkańcom Warszawy. Na początku lat 20. mieszkała z mężem Józefem i córkami w dworcu Milusin w Sulejówku (ul. Oleandrów 5), potem przyjeżdżała do dworcu na wypoczynek do wybuchu II wojny. Aktywnie uczestniczyła w życiu lokalnej społeczności.

2

Zofia Moraczewska

(1873-1958) – feministka,
polityczka socjalistyczna.

Działała na rzecz równouprawnienia płci. W 1919 jako jedna z pierwszych ośmiu Polek została posłanką na Sejm. W 1920 przeprowadziła się z mężem Jędrzejem do dworku Siedziba w Sulejówku (ul. 11 listopada 137). Silnie angażowała się w sprawy lokalne, współtworzyła Spółdzielnię Spożyców „Społem”, dbała o nowe miejsca pracy, zwłaszcza dla kobiet, organizowała Komitet Obywatelski Pomocy Ofiarom Wojny.

SPACEREM PRZED SULEJÓWEK

to kontynuacja cyklu Idę PoSul, czyli wysmakowanych spacerów po Sulejówku. Każdy z nich zaczyna się przy Muzeum Józefa Piłsudskiego i prowadzi w inne niezwykle miejsce. Każdy spacer to także intrygujące wyzwanie do zrealizowania. Zrób zdjęcie podczas spaceru i wrzuć do mediów społecznościowych z hasztagiem **#IdęPoSul**.

Trasy spacerów zostały opracowane podczas warsztatów przez mieszkańców i mieszkanki Sulejówka i okolic. W działania zaangażowali się: Maria Bogucka, Dorota Kostrzyńska, Grzegorz Kostrzyński, Monika Kowalczyk, Sebastian Laskowski, Agnieszka Łączyńska, Bogusława Marszałek, Andrzej Rodziewicz.

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

MUZEUM HISTORII POLSKI

PA
TRIO
TYZM
JUTRA

TOWARZYSTWO
PRZYJACIÓŁ
SULEJÓWKA

Muzeum
Józefa Piłsudskiego
w Sulejówku

KRAJOBRAZ